

KUMPEL

6-10 LAT

DLA POLONII

E-MAGAZYN DLA DZIECI POLONIJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA

WYDANIE 9/2025

Wesołych ŚWIĄT POLONIO!

CZYTAM PO POLSKU:

Wspólna Wigilia

MOJE MAŁOWANKI:

Święta, święta!

MÓWIĘ PO POLSKU:

W świątecznym klimacie

UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:

Co robię w święta?

POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:

Pory roku w Polsce

SPRAWDZAM SIĘ:

Zimowa stolica Polski

Cześć!

To ostatni numer „Kumpla dla Polonii” w tym roku. Ale wyjątkowy, bo świąteczny! Będzie radosny, rodzinny i bardzo polski. Bawcie się dobrze, czekając na święta. ☺

Chcemy Wam też złożyć świąteczne życzenia – na Boże Narodzenie i cały nowy rok! Bądźcie zdrowi, uśmiechnięci i dumni z tego, że jesteście Polakami. Niech nauka języka polskiego sprawia Wam przyjemność, a polska szkoła będzie dla Was drugim domem. Niech ludzie, których spotykacie, dodają Wam skrzydeł i pomagają podbijać świat.

Zapraszam do czytania,
Agnieszka Wyganowska
redaktor naczelna
„Kumpla dla Polonii”

-
- s. 4 **MÓWIĘ PO POLSKU:**
W świątecznym klimacie
 - s. 6 **CZYTAM PO POLSKU:**
Wspólna Wigilia
 - s. 8 **MOJE MAŁOWANKI:**
Święta, święta!
 - s. 10 **POŚMIEMYSIĘ:**
Wesołych świąt!
 - s. 11 **ROZGADANE ZWIERZAKI:**
Świątecznie!
 - s. 12 **UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:**
Co robię w święta?
 - s. 14 **POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:**
Pory roku w Polsce
 - s. 16 **SPRAWDZAM SIĘ:**
Zimowa stolica Polski
 - s. 17 **POZNAJĘ POLSKĄ HISTORIĘ:**
Władysław II Jagiełło
 - s. 20 **WIEM WIĘCEJ O POLSCE:**
O Polakach, co byli w kosmosie
 - s. 22 **POZNAJEMY SIĘ:**
„Nie wyobrażam sobie soboty bez polskiej szkoły!” – mówi Julia Skorski ze Stanów Zjednoczonych
 - s. 24 **POZNAJEMY SIĘ:**
„Mam szczęście, bo mogę uczyć się dwu języków” – opowiada Lila Guennoun z Francji
 - s. 26 **POZNAJEMY SIĘ:**
„Mieszkając w Holandii, o Polsce nie zapominam” – podkreśla Julia Soszyńska
 - s. 28 **JEST TAKA SZKOŁA:**
Szkoła Języka i Kultury Polskiej w Hamburgu-Harburgu
 - s. 29 **KONKURSY I AKCJE DLA POLONIJNYCH DZIECI I ICH RODZICÓW:**
Polecamy!
 - s. 30 **KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:**
Walenty Wańkowicz
-

ZAPRASZAMY WAS DO TWORZENIA E-MAGAZYNU „KUMPEL DLA POLONII”! DZIECI I DOROSŁYCH, OCZYWIŚCIE!

UWAGA, DZIECI!

Możecie się pokazać w rubryce „Poznajemy się” – wystarczy przysłać zdjęcia i opowiedzieć o sobie i swoich pasjach.

UWAGA, RODZICE, NAUCZYCIELE, BIBLIOTEKARZE...!

W Waszej polonijnej szkole dzieje się coś ciekawego, planujecie duże wydarzenie lub konkurs dla polonijnych dzieci i młodzieży – napiszcie nam o tym. Opublikujemy informacje, pomożemy Wam dotrzeć do szerszego grona odbiorców. A może opowiecie nam o swojej szkole, placówce... Jak wygląda nauka, jakie wydarzenia miały miejsce, jak wspólnie spędzacie czas...? Zapraszamy do rubryki „Jest taka szkoła”.

Nasz e-mail: redakcja@kumpel.com.pl

Jeśli masz starsze rodzeństwo, powiedz mu o „Cogito dla Polonii”. To pismo dla nastolatków polonijnych z całego świata. Reportaże, ciekawe rozmowy, informacje o Polsce, a także materiały edukacyjne, które pomogą przygotować się do szkoły – wszystko znajdziecie w tym e-magazynie. Na łamach pisma można też pokazać swoją twórczość albo opowiedzieć o sobie i swojej szkole. Zapraszamy. **Wszystkie numery są dostępne w Polonijnej Bibliotece Cyfrowej:** www.pbc.uw.edu.pl

**KUMPEL
DLA POLONII**

POLSKIE BRACTWO
KAWALERÓW GUTENBERGA

Koordynator projektu:

prof. dr hab. Dariusz Kuźmina

Redaktor naczelna:

Agnieszka Wyganowska

Skład i opracowanie graficzne:

IlustraDorka Dorota Domagała

Okładka: Roman Samborski/Shutterstock.com

Zdjęcia: Shutterstock.com, domena publiczna/Wiki-media Commons

Adres redakcji:

e-mail: redakcja@kumpel.com.pl
ul. Waszyngtona 146, lok. 302
04-076 Warszawa

Dystrybucja:

Polonijna Biblioteka Cyfrowa

Wydawca:

Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga
ul. Juliusza Słowackiego 28
05-800 Pruszków

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

W ŚWIĄTECZNYM KLIMACIE 😊

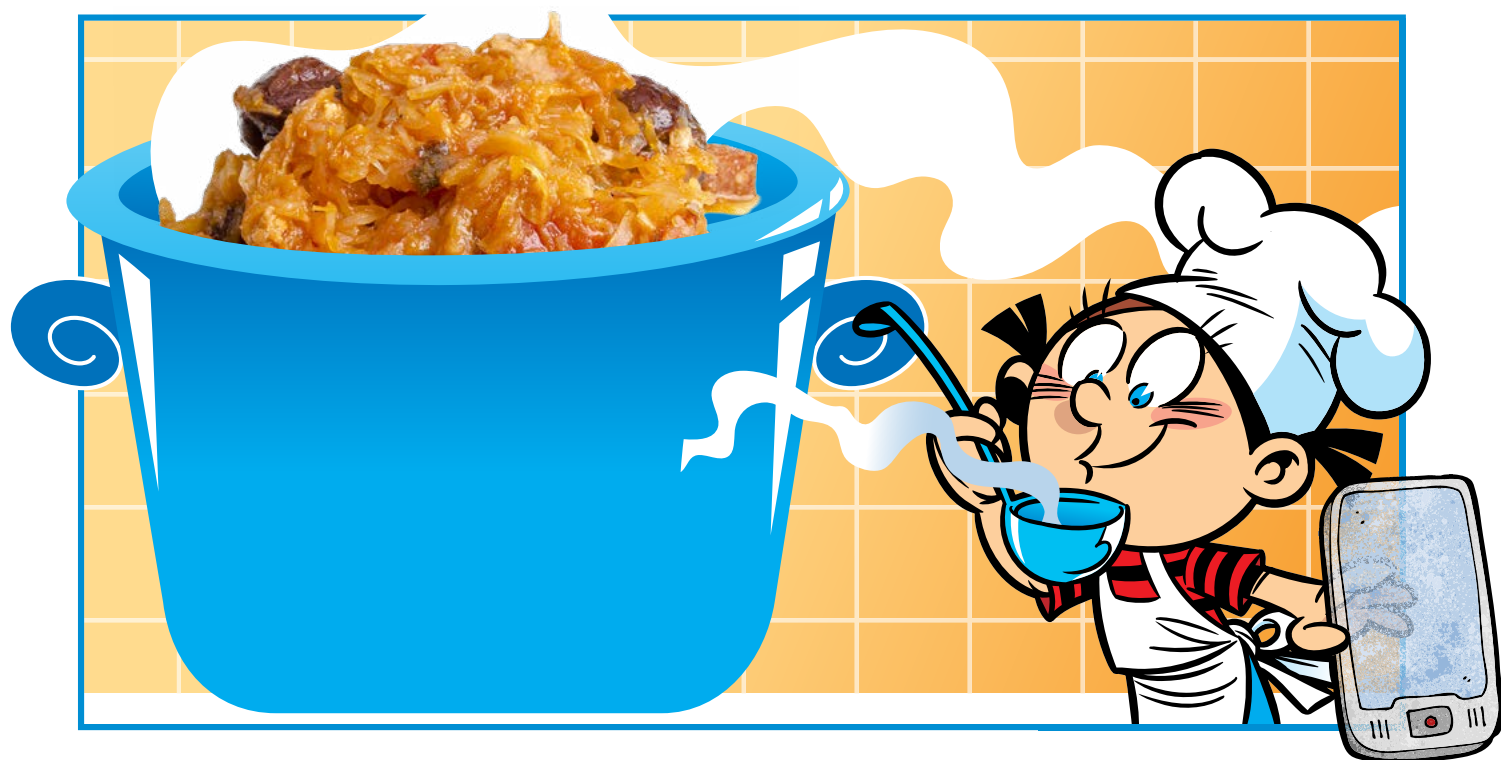

NAROBİĆ BIGOSU

- No to Julka narobiła bigosu.
- Julka? – zdziwił się Kuba, jej starszy brat. – Przecież ona ma 7 lat i nie umie gotować?!
- Wypraszam sobie – wtrąciła dziewczynka. – Umiem zrobić kakao i jajecznicę. Mama potwierdzi.
- To prawda. Ale zacznijmy od początku... Julka nie

ugotowała bigosu. Ona narobiła bigosu, czyli narobiła zamieszania, bo zaprosiła koleżankę, a mieliśmy pojechać do dziadków. No i teraz mamy kłopot – wyjaśniła mama.

Narobić bigosu = sprawić kłopot, zmartwienie, narobić zamieszania, narozrabiać.

CO MA PIERNIK DO WIATRAKA

– Po co Joasia szykuje się na ten matematyczny konkurs?!

Przecież tam będą startować osoby z mojej klasy. Ona jest dopiero w trzeciej klasie, a my już w szóstej – głośno komentowała Zuzia.

– A co ma piernik do wiatraka – stwierdziła babcia.

– Babciu, ale o czym ty mówisz? Ja ci o Joasi opowiadam, a ty mi o jakimś pierniku i wiatraku. Nic z tego nie rozumiem.

– Zuziu, użyłam takiego powiedzonka, bo wiek Asi i jej matematyczny talent to dwie różne sprawy. Choć ma dopiero

9 lat, to jest tak dobra, że jej pani nauczycielka zgłosiła ją do tego konkursu z uczniami ze starszych klas.

– W sumie racja: można mieć jakiś talent niezależnie od wieku. Wiesz, babciu, fajne to powiedzonko. Teraz już je zapamiętam – podsumowała Zuzia.

Co ma piernik do wiatraka – tego frazeologizmu używamy, gdy chcemy powiedzieć, że dwie różne sprawy nie mają ze sobą nic wspólnego.

TAK NAPRAWDĘ,
TO NIC DO CIEBIE
NIE MAM!

Wspólna Wigilia

– To już za tydzień – powiedziała wesoło Ania, wyjmując z kalendarza adwentowego czekoladkę w kształcie bombki.

– Co za tydzień? – zaciekawiła się Ela, jej siostra bliźniaczka.

– No za tydzień będzie Wigilia. Przyjadą babcia Zosia i dziadek Janek, będzie też babcia Krysia...

– Ale nie będzie dziadka Marcina – smutno pokiwała głową Ela. – Szkoda...

Dziewczynki zamilkły. Obie tęskniły za dziadkiem Marcinem.

– Wiesz co – przerwała ciszę Ela. – A może w tym roku zaprosimy na Wigilię pana Stasia? Pan Stanisław mieszkał na tej samej klatce co dziewczynki. I nikt go nie odwiedzał.

– Świetny pomysł! – rozpromieniła się Ania. – Tylko czy rodzice się zgodzą...?

Rodzice bliźniaczek nie mieli nic przeciwko temu, by na rodzinnej Wigilii pojawił się samotny sąsiad. Co prawda w salonie zrobiło się ciaśniej niż zwykle, ale też – dużo weselej.

Wszystko dzięki panu Staszкови, który przyszedł z gitarą. Po złożeniu sobie życzeń i zjedzeniu tradycyjnej kolacji starszy pan zaczął grać. Wszyscy śpiewali kolędy. Śpiewać próbował nawet Azor – pies dziewczynek, a kot Mruczek leżał zasłuchany na kolanach babci Krysi i mruczał coś pod nosem.

Siedzieli tak do późna w blasku choinki, a kiedy przyszedł czas rozstania, obiecali sobie, że następnego dnia wybiorą się na wspólny spacer.

Zadanie 1.

Wybierz prawidłową odpowiedź.

Kim był pan Stanisław?

- A. dziadkiem Eli i Ani
- B. kolegą taty
- C. samotnym sąsiadem Eli i Ani
- D. wujkiem dziewczynek

Zadanie 2.

Otocz kółkiem wyraz **PRAWDA**, jeżeli informacja jest prawdziwa, lub wyraz **FAŁSZ** – jeżeli jest fałszywa.

Ela wyjęła z kalendarza adwentowego czekoladkę w kształcie choinki.	PRAWDA	FAŁSZ
Na Wigilii w tym roku zabraknie dziadka Marcina.	PRAWDA	FAŁSZ

Zadanie 3.

Dokończ zdanie.

Na Wigilii było weselej niż zawsze, ponieważ

- A. dziadek opowiadał dowcipy.
- B. dzieci przygotowały świąteczne przedstawienie.
- C. wspólnie oglądano świąteczny film.
- D. pan Stanisław zagrał na gitarze.

ODPOWIEDZI:
1. C, 2. FAŁSZ, PRAWDA, 3. D

ŚWIĘTA, ŚWIĘTA...

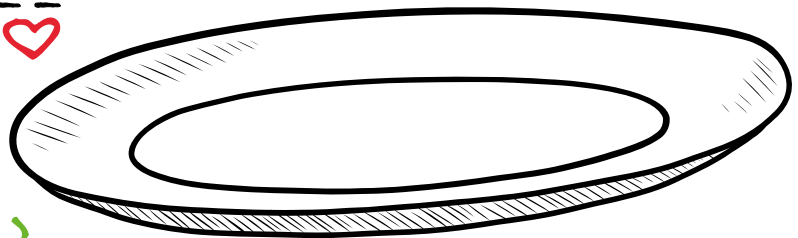
NAJBARDZIEJ CHCĘ
SPĘDZIĆ ŚWIĘTA Z

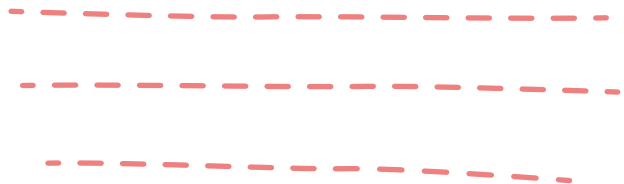
ŚWIĄTECZNE DANIE,
KTÓRE BARDZO LUBIĘ

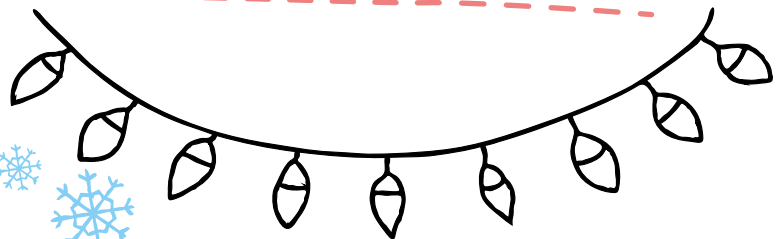
OZDOBA CHOINKOWA
MOJEGO PROJEKTU

CHOINKĘ UDEKORUJĘ Z

WŁASNORĘCZNIE WYKONAM PREZENT

DLA _____ I BĘDZIE TO _____

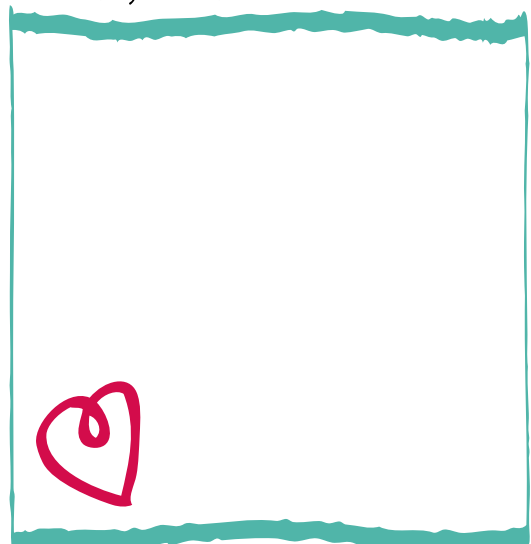
DLA _____ I BĘDZIE TO _____

DLA _____ I BĘDZIE TO _____

DLA _____ I BĘDZIE TO _____

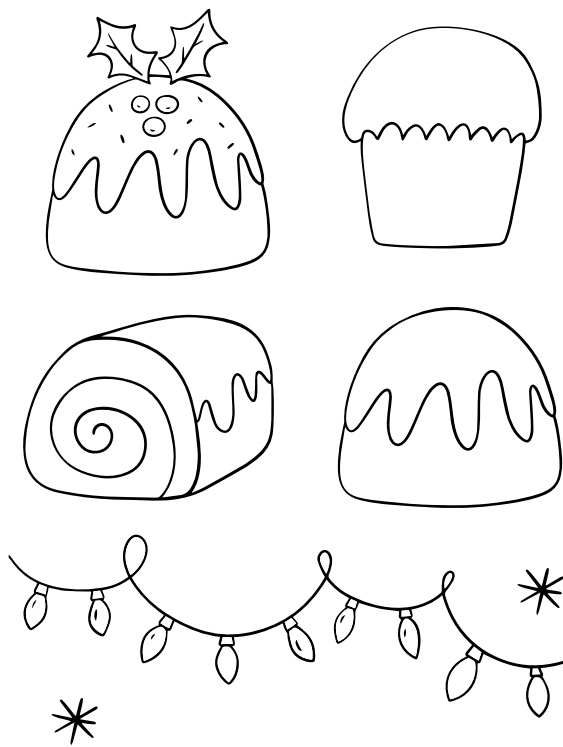
DLA _____ I BĘDZIE TO _____

MÓJ WYMARZONY PREZENT

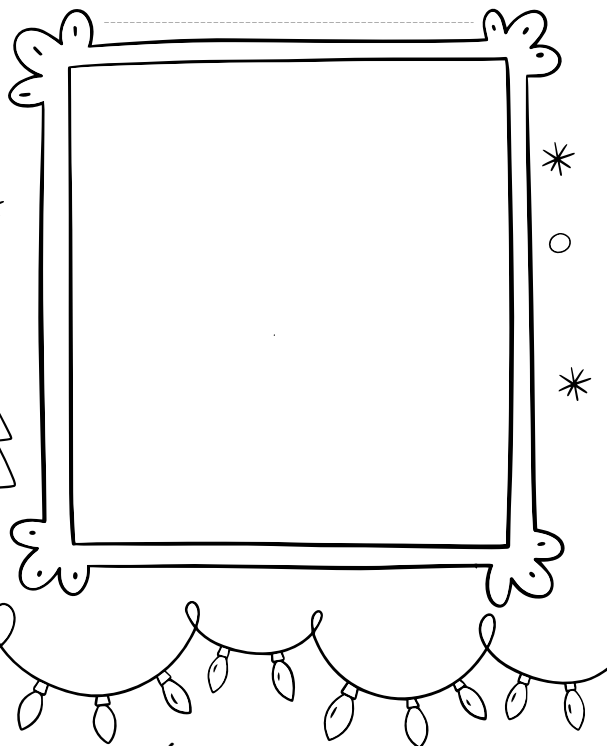

WESOŁYCH ŚWIĄT

UDEKORUJ
ŚWIĄTECZNE CIASTA.

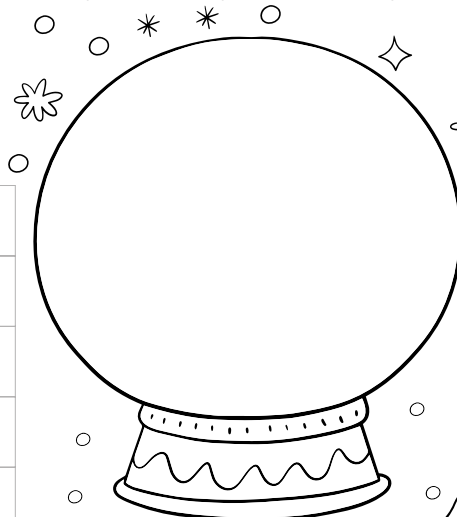

ZAPISZ SWOJE IMIĘ
I NARYSUJ SWÓJ
ŚWIĄTECZNY PORTRET.

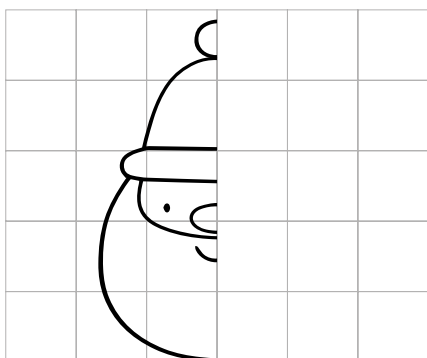
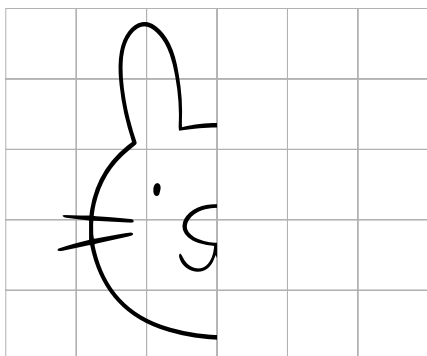

DOKOŃCZ RYSOWAĆ
ŚWIĄTECZNĄ ŚNIEŻNĄ KULĘ.

POKOLORUJ.

DOKOŃCZ RYSUNKI.

ZNAJDŹ
2 TAKIE SAME
CHOINKI.

Poproś o pomoc starsze rodzeństwo,
rodziców... i przyslijcie żart e-mailem
na adres redakcji: redakcja@kumpel.com.pl
(w temacie: ŻART).

Najśmieszniejsze żarty będziemy publikować
w kolejnych numerach „Kumpla dla Polonii”.

List do Świętego Mikołaja:
„Chciałbym dostać narty,
tyżwy, sanki i grypę
na zakończenie ferii
świątecznych”.

ZNASZ JAKIŚ FAJNY ŻART?

- Co dostałeś na gwiazdkę? – pyta przedszkolak kolegę.
- Trąbkę.
- Eee, trąbkę. Mówiłeś, że dostaniesz lepszy prezent!
- Trąbka jest super! Dzięki niej zarabiam codziennie 5 złotych!
- Jak to?
- Tata mi daje, żebym przestał trąbić!

Rozmawiają dwaj panowie:

- Co udało ci się kupić w tym roku pod choinkę?
- Stojak.

- Kim chciałbyś zostać, gdy dorośniesz?
- Świętym Mikołajem.
- Dlaczego?
- Bo będę pracować jeden dzień w roku.

- Mamo, z mojego listu do Świętego Mikołaja wykreśl kolejkę elektryczną, a wpisz tyżwy.
- A co, nie chcesz już kolejki?
- Nie, już nie, bo znalazłem jedną w waszej szafie.

Burek mówi do Azora:

- Już nie mogę się doczekać tych świąt!
- Dlaczego?
- Nie dość, że dostanę jakiś prezent, to jeszcze ludzkim głosem będę mógł powiedzieć swojemu panu, co o nim myślę!

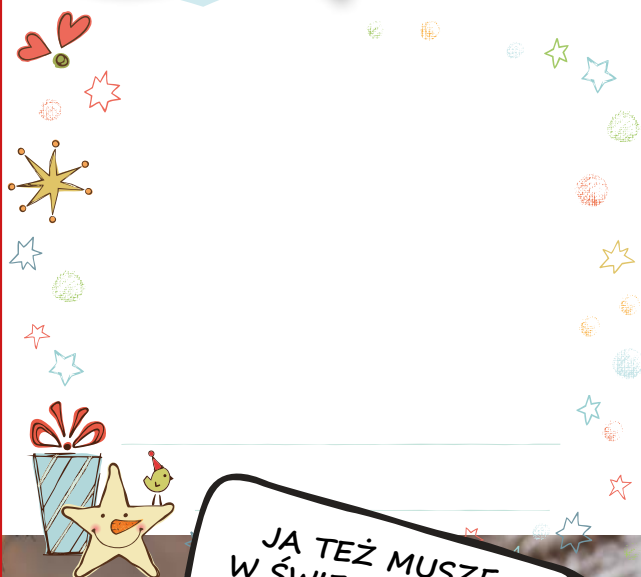

ŚWIĄTECZNIE!

CO JA MAM
NA SOBIE?
DOBRZE, ŻE
DZIŚ WIGILIA, TO
POWIEM MOJEJ
PANI, CO O TYM
MYŚLĘ.

A co twój zwierzak
powiedziałyby
ludzkim głosem?
Narysuj go i zapisz
jego słowa.

JA TEŻ MUSZĘ
W ŚWIĘTA PIĘKNIE
WYGLĄDAĆ.

PODOBNO MIKOŁAJ
SZUKA RENIFERA
DO SWOJEGO
ZAPRZĘGU. JAK
MYŚLICIE,
DA MI SZANSE?

JA TEŻ CHCĘ UBIERAĆ
CHOINKĘ! JUŻ JESTEM
DUŻY I UMIEM!

1.2.3. Start!

Zaczynasz uczyć się
języka polskiego?

To rubryka właśnie
dla ciebie!

CO ROBIĘ W ŚWIĘTA?

UBIERAM
CHOINKĘ

ŚPIEWAM
KOŁĘDY

ROZMAWIAM
Z RODZICAMI

MONIKA I ADAM BARDZO LUBIĄ GRUDZIEŃ, PONIEWAŻ SĄ ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA. PRZED ŚWIĘTAMI DZIECI **SPRZĄTAJĄ** SVOJE POKOJE I **POMAGAJĄ** TACIE KUPIĆ CHOINKĘ. PÓŹNIEJ **UBIERAJĄ** DRZEWKO, A TATA ZAWIESZA LAMPKI. MONIKA **ŚPIEWA** KOŁĘDY, A WIECZOREM CAŁA RODZINA ICH **SŁUCHA**.

WSZYSCY **ROZMAWIAJĄ** PRZY ŚWIĄTECZNYM STOLE.

ODPOCZYWAJĄ, **OGLĄDAJĄ** ŚWIĄTECZNE FILMY I **CZEKAJĄ** NA PREZENTY.

ZADANIE 1. Uzupełnij.

UBIERAĆ

JA UBIER**AM**

TY UBIER**ASZ**

ON/ONA/ONO UBIER**A**

MY UBIER**AMY**

WY UBIER**ACIE**

ONI/ONE UBIER**AJĄ**

ŚPIEWAĆ

JA ŚPIEWAM

TY

ON/ONA/ONO ŚPIEWA

MY

WY ŚPIEWACIE

ONI/ONE

ROZMAWIAĆ

JA

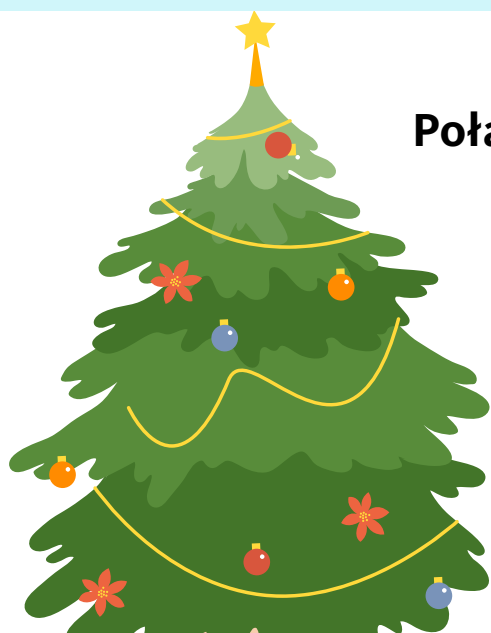
TY ROZMAWIASZ

ON/ONA/ONO

MY ROZMAWIAMY

WY

ONI/ONE

ZADANIE 2.

Połącz osobę z odpowiednim czasownikiem.

JA
DZIECI
TY
EWA
WY
MY

ŚPIEWA KOŁĘDY
CZEKAM NA PREZENTY
ODPOCZYWACIE
POMAGAJĄ TACIE
SŁUCHASZ KOŁĘD
UBIERAMY CHOINKĘ

ROZWIĄZANIE REBUSU: choinka

ZADANIE 3. Odczytaj rebus.

~~MIK~~ + I + ~~SZKLA~~

ROZWIĄZANIE:

Przygotowała: Anna Sikora

ZIMA

22 grudnia
– rozpoczyna się
w Polsce
kalendarzowa
ZIMA

STYCZEŃ / LUTY / MARZ
od 22 grudnia **ZIMA**

GRUDZIEŃ

LISTOPAD

od 23 września **JESIEŃ**

PAŹDZIERNIK

W

JESIEŃ

23 września
– rozpoczyna się
w Polsce
kalendarzowa
JESIEŃ

1 rok

=

4 pory
roku

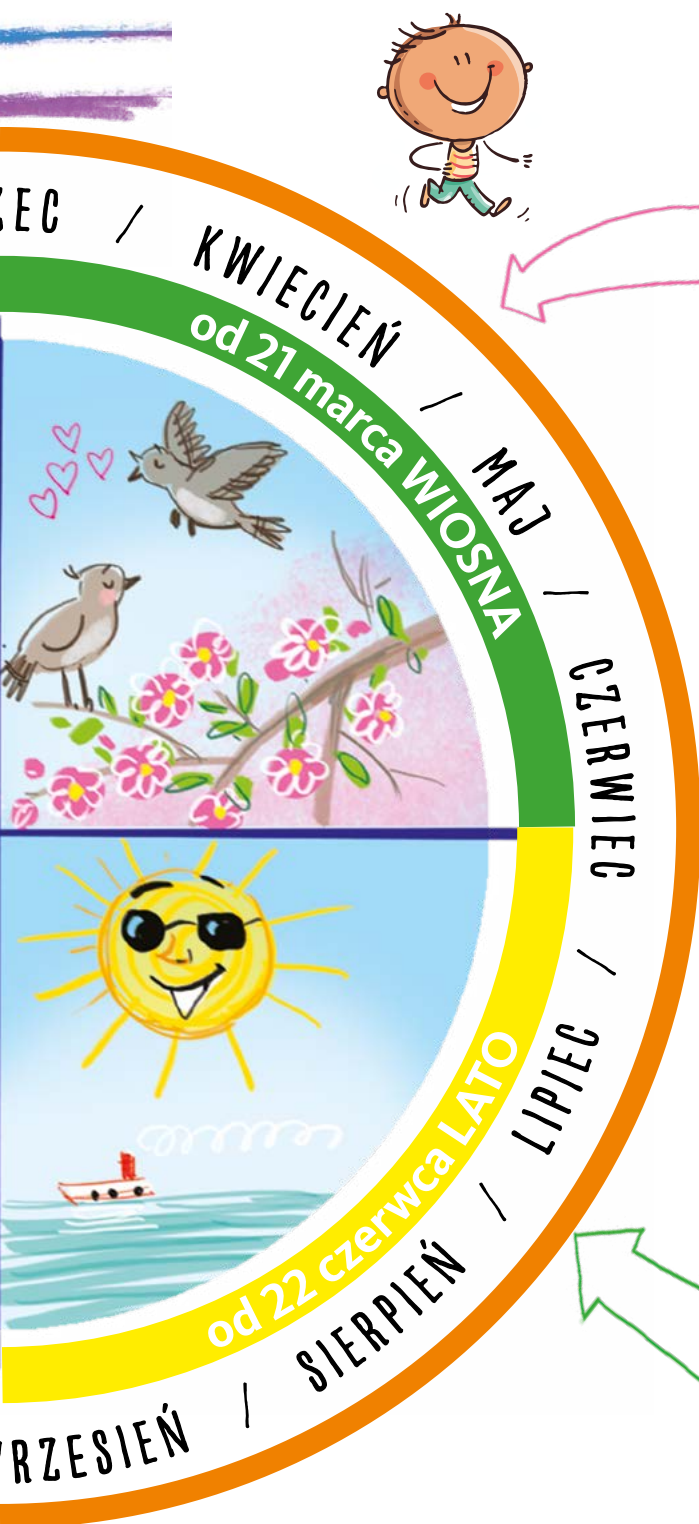
=

12
miesięcy

=

PORY ROKU

KUMPEL

WIOSNA

21 marca

– rozpoczyna się
w Polsce
kalendarzowa

WIOSNA

LATO

22 czerwca

– rozpoczyna się
w Polsce
kalendarzowe

LATO

52
tygodnie

=

365
lub
366 dni (raz na 4 lata)

KUMPEL
DLA POLONII

Zimowa stolica Polski

Sprawdźmy, gdzie się znajduje...

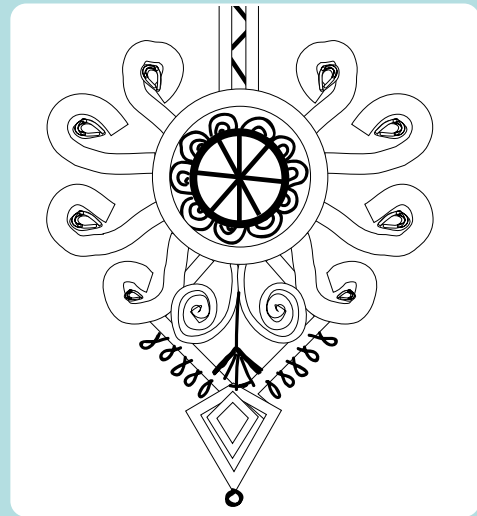
Zadanie 1.

Zakopane to największa miejscowość u podnóża gór Tatr. Ponieważ wielu Polaków zimą wyjeżdża właśnie tam na odpoczynek, mówi się, że Zakopane to zimowa stolica Polski.

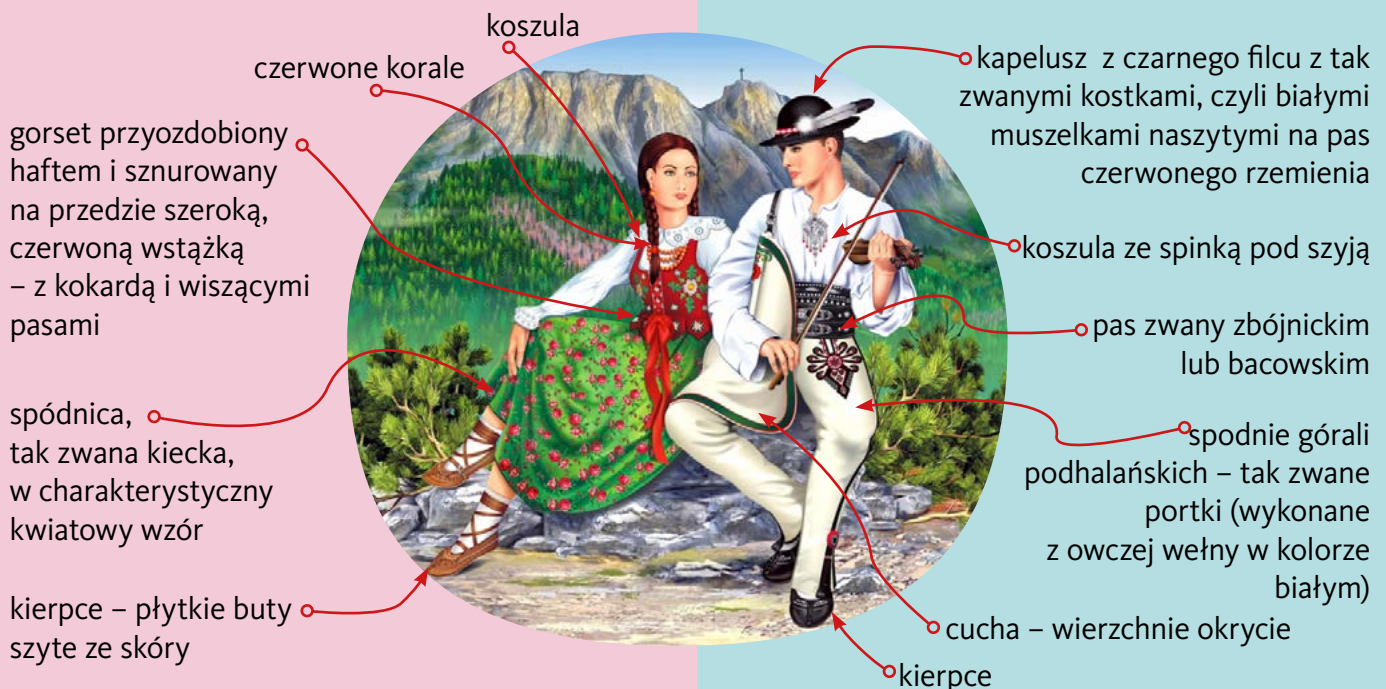

Zadanie 2.

Górale podhalańscy mają na portkach specjalne zdobienia, tak zwane parzenice. Pokoloruj wzór parzenicy, korzystając z ilustracji poniżej.

Strój wyróżnia mieszkańców podnóża Tatr spośród mieszkańców innych regionów Polski.

WŁADYSŁAW II JAGIEŁŁO

KRÓL, KTÓRY PANOWAŁ NAJDŁUŻEJ!
I WYGRAŁ POD GRUNWALDEM!

ROK 2025
1000-LECIE
koronacji
dwóch pierwszych
królów Polski

1386 rok

15 lutego – Jagiełło uroczystie przyjął **chrzest**
oraz imię Władysław (na cześć Świętego Władysława).

Trzy dni później – **ślub** z Jadwigą.

4 marca – **koronacja na króla Polski.**

Władysław II Jagiełło
na portrecie Jana
Matejki z cyklu „Poczet
królów i książąt
polskich”

Chrzest, ślub i koronacja za jednym
zamachem! Niezły gość z niego.

WIELKA WOJNA Z ZAKONEM KRZYŻACKIM

Jagiełło miał ogromne problemy z Krzyżakami.
Nie dość, że próbowali podporządkować sobie
kolejne ziemie, to jeszcze...

Napadają,
grabią,
niszczą...

My?! My tylko
wprowadzamy
chrześcijaństwo.

Wcale
nieprawda!

Doszło nawet do wielkiej wojny. To właśnie wtedy miała miejsce słynna bitwa pod Grunwaldem.

A wszystko zaczęło się od dwóch nagich mieczy...

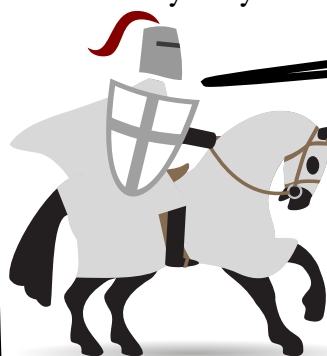
Nagich?

No bez pochew.

Kronikarz Jan Długosz napisał, że wojska polskie i litewskie były ukryte w lasach, a Krzyżacy stali w pełnym słońcu.

Uf, jak gorąco.
Zaraz się ugotuję...

A co ja mam
powiedzieć?!

Wielki mistrz krzyżacki Ulrich von Jungingen, by sprowokować rozpoczęcie bitwy, posłał królowi polskiemu Jagielle i jego bratu Witoldowi, wielkiemu księciu litewskiemu, dwa nagie miecze, żeby mieli czym walczyć. To miało obrazić króla i zmusić go do rozpoczęcia bitwy. Jagiełło przyjął wyzwanie. Niedługo potem całe wojsko królewskie zaśpiewało donośnym głosem pieśń „Bogurodzica”, a potem rzuciło się do walki.

15 lipca 1410 roku

1
ULRICH VON JUNGINGEN,
WIELKI MISTRZ ZAKONU
KRZYŻACKIEGO

2
WIELKI KSIĄŻĘ
LITEWSKI WITOLD

3
ZAWISZA CZARNY
Z GARBOWA, JEDEN
Z NAJSŁAWNIEJSZYCH
POLSKICH RYCERZY

4
KRÓL WŁADYSŁAW
JAGIEŁŁO

Jan Matejko, „Bitwa pod Grunwaldem”

Obraz przedstawia bitwę w momencie, kiedy wciąż toczą się zacięte walki, ale szala zwycięstwa przechyla się już na stronę polsko-litewską.

Bitwa pod Grunwaldem zakończyła się wielkim zwycięstwem nad Krzyżakami. Siły krzyżackie zostały rozgromione, a śmierć poniósł Ulrich von Jungingen i wielu jego zakonnych braci. Ale nie wykorzystano w pełni tego zwycięstwa. Nie udało się zdobyć stolicy Zakonu – Malborka. Zawarty w Toruniu pokój nie był dla Polski i Litwy tak korzystny, jak by się można było spodziewać. Ale po raz pierwszy Zakon przegrał wojnę z Polską. Potęga Krzyżaków została złamana!

Władysław II Jagiełło, portret autorstwa Aleksandra Lessera

WŁADYSŁAW II JAGIEŁŁO

SKĄD POCHODZIŁ? Z Litwy.

ILE LAT RZĄDZIŁ POLSKĄ? Prawie pół wieku, czyli prawie 50 lat. Był najdłużej panującym polskim monarchą (czyli królem).

DYNASTIA? Zapoczątkował dynastię Jagiellonów.

ŻONY? Jadwiga (niestety zmarła niecały miesiąc po urodzeniu córki), a potem jeszcze trzy.

LICZBA SYNÓW? Trzech. Władysław III Warneńczyk (dostał tron po śmierci ojca, a miał wtedy zaledwie 10 lat), Kazimierz (zmarł jako małe dziecko), Kazimierz IV Jagiellończyk (też był potem królem Polski).

JAKI BYŁ? Średniego wzrostu, o pociągłej i chudej twarzy, miał małe, czarne oczy, które podobno były bardzo „rozbiegane”. Skromny, nie lubił wystawnych strojów. Spokojny, łagodny. Mądry, roztropny, ostrożny. Rycerski.

CO O NIM MÓWIONO? Uwielbiał kąpiele, a kąpał się podobno w miedzianej wannie w kształcie konia, którą zabierał ze sobą w podróże. Uwielbiał wodę źródłaną (niemal nic innego nie pił), sprowadzaną mu aż z Litwy.

ZAINTERESOWANIA? Polowania. Przyroda – kochał przebywać na świeżym powietrzu i obserwować np. ptaki.

ZASŁUGI?

- Dobry, mądry władca. Za jego panowania Polska była naprawdę potężnym państwem.
- Przyczynił się do upadku potęgi Krzyżaków. Zwycięstwo nad nimi rozstawiło Polskę i samego Władysława Jagiełłę.
- Choć sam nie umiał czytać i pisać (był analfabetą), przyczynił się do rozwoju kultury polskiej.
- Odnovił uniwersytet w Krakowie, nazwany później na jego cześć Uniwersytetem Jagiellońskim.

JAK ZMARŁ? Ponoć przeziębził się i dostał zapalenia płuc po tym, jak w chłodną noc majową słuchał śpiewu słowików.

O Polakach, co byli w kosmosie

KTÓRY Z POLAKÓW JAKO PIERWSZY BYŁ W KOSMOSIE?

Mirosław Hermaszewski odbył lot, w czasie którego okrążono Ziemię 126 razy. Misja rozpoczęła się 27 czerwca 1978 roku i trwała 8 dni. Prędkość tego lotu wynosiła 28 000 kilometrów na godzinę, a pokonano dystans 5 273 257 kilometrów.

„ZDROWY JESTEM,
DOBRZE SIĘ CZUJĘ, TYLKO
NOGI MAM TROSZECZKĘ
MIĘKKIE I NIECO KRĘCI
MI SIĘ W GŁOWIE”

– mówił Mirosław Hermaszewski
zaraz po wylądowaniu, 5 lipca 1978 roku.

KIM JEST DR SŁAWOSZ UZNAŃSKI-WIŚNIEWSKI?

- Drugi Polak w historii, który poleciał w kosmos.
- Pierwszy Polak, który przebywał na pokładzie Międzynarodowej Stacji Kosmicznej.

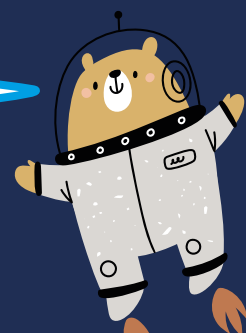
25 czerwca 2025 roku o godzinie 8:31 Sławosz Uznański-Wiśniewski wyruszył na Międzynarodową Stację Kosmiczną (ISS). Astronauta spędził tam 18 dni.

Przeprowadził w tym czasie 13 ważnych eksperymentów naukowych. Poprowadził też lekcje i spotkania dla dzieci i młodzieży, łącząc się z nimi z Międzynarodowej Stacji Kosmicznej.

Start misji odbył się z należącego do NASA Kennedy Space Center na Florydzie. Lot na ISS został zrealizowany rakietą Falcon 9 firmy SpaceX, która wyniosła na orbitę kapsułę załogową Dragon. 15 lipca Sławosz Uznański-Wiśniewski powrócił na Ziemię.

CO TO JEST ISS?

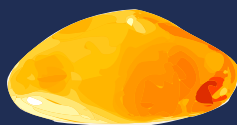
INTERNATIONAL SPACE
STATION,
CZYLI MIĘDZYNARODOWA
STACJA KOSMICZNA.

CO BYŁO W BAGAŻU POLSKIEGO ASTRONAUTY?

- polska flaga
- patch (czyli naszywka) z misji generała Mirosława Hermaszewskiego
- sól z Wieliczki
- polskie litery (A, Ć, Ę, Ł, Ń, Ó, Ś, Ź, Ż)
- bursztyn z nadbałtyckiej plaży
- wiersze Wisławy Szymborskiej
- plakat IGNIS (to nazwa pierwszej w historii Polski misji technologiczno-naukowej realizowanej przez doktora Sławosza Uznańskiego-Wiśniewskiego na pokładzie Międzynarodowej Stacji Kosmicznej)
- faksymile (czyli dokładna kopia zapisu) utworu Fryderyka Chopina
- pamiątki związane z Marią Skłodowską-Curie

JAKIE POLSKIE DANIA ZNALAZŁY SIĘ W KOSMOSIE?

Sławosz Uznański-Wiśniewski zabrał w kosmos zupę pomidorową, pierogi z kapustą i grzybami, leczo z kaszą gryczaną, a na deser – szarlotkę.

- faksymile diagramu z dzieła Mikołaja Kopernika
- krajka w formie bransoletki w ludowy wzór

Po zakończeniu misji przedmioty trafiły do muzeów i instytucji, które je udostępniły, stając się świadectwem tej historycznej chwili.

„Nie wyobrażam sobie soboty bez polskiej szkoły!”

Julia Skorski, laureatka I miejsca w konkursie „Nasza szkoła jest super!”, uczy się w Polskiej Szkole Doksztalczącej im. Zbigniewa Herberta w Copiague w stanie Nowy Jork.

Moja szkoła jest super! Chodzę do niej już od wielu lat. Miałam pięć lat, kiedy mama wzięła mnie za rękę i zaprowadziła pierwszy raz. Kiedy idę do mojej szkoły w sobotę, to tak, jakbym szła spotkać się z moją drugą rodziną. Tam wszyscy mówimy po polsku prawie cały czas, oprócz przerwy.

W szkole mam kilka fajnych koleżanek, które znam od wielu lat.

Razem siedzimy w klasie i wspólnie rozwiązujemy zadania. Przez wszystkie lata w polskiej szkole miałam bardzo fajne panie nauczycielki. Jedną z nich była nawet moja babcia Tereska.

Czasami nie wiedziałam, czy mam do niej mówić „babciu” czy „proszę pani”.

Lubię swoją szkołę, bo co sobota mogę spotkać się z koleżankami. Mamy ciekawe lekcje i robimy różne projekty, na przykład na Dzień Dwujęzyczności lub z okazji Święta Niepodległości.

W mojej szkole uczy się prawie pięćset dzieci. Jest to największa polska szkoła na Long Island. Rok temu świętowała 35-lecie istnienia. Z tej okazji w styczniu 2024 roku razem z innymi uczniami występowaliśmy podczas uroczystego balu.

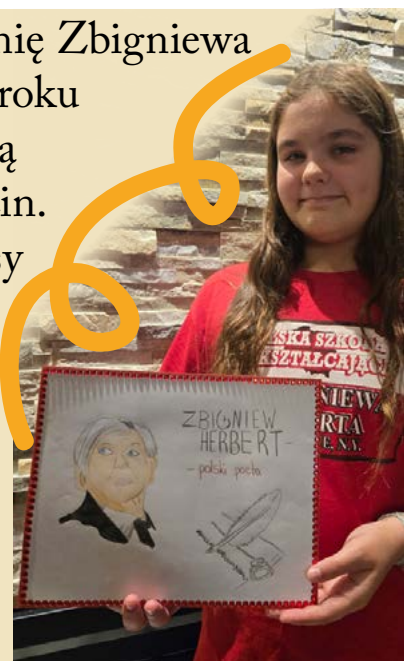

Polska szkoła jest dla mnie ważna, bo tu mogę mówić w ojczystym języku. Umieję czytać i pisać po polsku. Dzięki tej szkole mogę brać udział w różnych konkursach. Jednym z nich był Międzynarodowy Konkurs Recytatorski „Słowem-Polska”, w którym zajęłam pierwsze miejsce. Dzięki temu mogłam poznać pierwszą damę, panią Agatę Kornhauser-Dudę. Na jej zaproszenie zwiedziłam Belweder podczas mojego pobytu w Polsce w 2023 roku. Dzięki mojej szkole byłam w Polskim Konsulacie w Nowym Jorku w 2021 roku. Tam pani Agata Kornhauser-Duda wręczyła mi statuetkę i nagrodę za wygraną w konkursie. Mogłam również wystąpić z siostrą Amelką dla Pani Prezydentowej, która odwiedziła naszą polską szkołę w 2023 roku.

W szkole poznaję polskie zwyczaje i tradycje, które bardzo lubię. Czuję się dumna, że znam drugi język.

Moja szkoła nosi imię Zbigniewa Herberta. W 2024 roku świętowaliśmy setną rocznicę jego urodzin. Były różne konkursy związane z naszym patronem. Wzięłam udział w dwóch z nich: „Twarze Herberta” oraz „Myśli Herberta”.

Moja polska szkoła jest super! Lubię do niej chodzić oraz uczyć się geografii i historii. Każdego roku biorę udział w akcji „Szkoła do hymnu”. Cieszę się, że mogę reprezentować swoją szkołę na różnych wydarzeniach, na przykład w 2023 roku na Festiwalu Polskich Szkół w Ameryce pt. „Kapelusz pełen bajek, baśni i legend”. Tam wystąpiłyśmy z siostrą z piosenką „Lajkonik”. W październiku 2024 roku zostałyśmy laureatkami konkursu zorganizowanego z okazji X Polonijnego Dnia Dwujęzyczności i nagrałyśmy legendę „O Kirkucie w Knyszynie”.

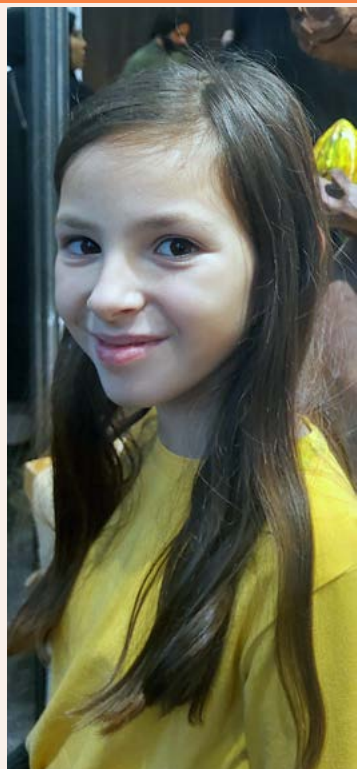
Myślę, że byłoby mi brak mojej szkoły, gdybym nie mogła do niej uczęszczać. Bez niej nie umiałabym tylu piosenek i wierszy.

„Mam szczęście, bo mogę uczyć się dwu języków”

Lila Guennoun, druga zwyciężczyni konkursu „Nasza szkoła jest super!”, opowiedziała o Międzynarodowej Szkole (Cité Scolaire Internationale) w Lyonie we Francji. Zobaczcie sami, dlaczego ją lubi.

Cześć, jestem Lila.
Mam osiem lat. Jestem uczennicą III klasy w Szkole Międzynarodowej (Cité Scolaire Internationale) w Lyonie. Do mojej szkoły dojeżdżam autokarem szkolnym jak prawie wszystkie dzieci.

Nagroda zdobyta w Konkursie Młodych Talentów

Lubię moją szkołę, bo mam szczęście uczyć się dwu języków. Mogę rozmawiać po polsku i po francusku. Mam przyjaciół mówiących w dziewięciu językach: po angielsku, niemiecku, hiszpańsku, portugalsku, arabsku, włosku, japońsku, chińsku i oczywiście po polsku.☺ Lubię słuchać piosenek i poznawać kulturę moich koleżanek i kolegów z różnych krajów.

Na 30-lecie mojej szkoły reprezentowałam polską sekcję i witałam delegacje ministrów i ambasadorów z 9 krajów. Byłam dumna, że jestem Polką.

W mojej szkole często są organizowane wspólne zajęcia, na przykład na Święto Świętego Marcina. Z moją ulubioną panią nauczycielką od polskiego (panią Anitą) i z panią od niemieckiego (panią Heike) i z jej klasą uczestniczyliśmy w parady w parku koło naszej szkoły, śpiewając piosenkę o Świętym Marcinie po polsku i po niemiecku. Szliśmy z lampionami, które wcześniej sami wykonaliśmy.

W mojej klasie na lekcji języka polskiego jest nas pięcioro: dwóch chłopców i trzy dziewczynki. Bardzo lubimy naszą panią Anitę, bo uczy nas przez zabawy. Ona ma zawsze bardzo dużo fajnych pomysłów. Od zeszłego roku uczymy się wierszy Jana Brzechwy. Bardzo lubimy stawać się postaciami z tych utworów. Na przykład z Lizą i Olą byliśmy czaplami, a chłopaki, Janek i Julian, żurawiami. 😊

Nasz występ na Konkursie Młodych Talentów

Lampiony przygotowane na paradę na Święto Świętego Marcina

Co roku moja szkoła organizuje Konkurs Młodych Talentów. W 2024 roku uczestniczyłam w nim po raz pierwszy z moją najlepszą koleżanką. Same ułożyłyśmy taniec i śpiewałyśmy piosenkę o wiośnie. Kostiumy były uszyte przez moją mamę. Na scenie było dużo emocji. Widzom i jurorom podobało się nasze przedstawienie, bo zajęłyśmy III miejsce.

„Mieszkając w Holandii, o Polsce nie zapominam”

Mówi Julia Soszyńska,
laureatka III miejsca w konkursie „Mam w sercu Polskę!”.

W domu rozmawiamy po polsku, prawie codziennie dzwoniemy do rodziny mieszkającej w Polsce i każdego roku co najmniej dwa razy ich odwiedzamy. Jeżdżę wtedy do dziadków i cioci. Zawsze się cieszę na wyjazd, chociaż wiem, że czeka mnie męcząca podróż.

Swoją historię zacznę od tego, że z Polski pochodzę. Moja mama i mój tata również.

Za granicę wyjechaliśmy, gdy miałam półtora roku, więc praktycznie nic nie pamiętam sprzed wyjazdu. Wszyscy moi dziadkowie mieszkają w Polsce, właściwie cała moja rodzina.

Mieszkając w Holandii, o Polsce nie zapominam. Wręcz przeciwnie, bardzo dużo o niej myślę. Chodzę do polskiej szkoły, gdzie poznaję polską historię, kulturę i polskie tradycje, spotykam się z polskimi przyjaciółmi. Wspólnie obchodzimy ważne dla naszego kraju święta i rocznice.

Tęsknię za dziadkami. Wiem, że oni również czekają na każdy nasz przyjazd, mimo że prawie codziennie rozmawiamy i widzimy się na odległość. Jednak taka rozmowa nigdy nie zastąpi wspólnej zabawy, spaceru czy zwykłej rozmowy.

Uważam, że Polska to piękny kraj. Bardzo często jeżdżę z rodzicami w ciekawe miejsca, zwiedzamy zabytki. Podoba mi się to, bo za każdym razem dowiaduję się czegoś nowego i odkrywam nieznane mi wcześniej uroki mojego ojczystego kraju. Nie mogę doczekać się kolejnych wyjazdów do Polski i wycieczek.

Cieszę się, że jestem Polką, nigdy się tego nie wstydziłam, ani przed nikim tego nie ukrywałam. Lubię czytać i pisać po polsku, lubię jeździć do Polski. W holenderskiej szkole czasem opowiadam o moim kraju, na przykład jak obchodzimy święta, co robimy inaczej. Dwa lata temu zrobiłam prezentację o Mikołaju Koperniku.

Z czystym sumieniem mogę powiedzieć, że Polskę mam w sercu. Myślę, że jest to zasługa przede wszystkim moich rodziców, za co jestem im wdzięczna.

Szkoła Języka i Kultury Polskiej w HAMBURGU-HARBURGU

To właśnie tutaj odbyło się spotkanie z Mikołajem.
Tu działa się magia, która łączy nas,
Polaków, nawet daleko od ojczyzny.

W niedzielę 7 grudnia 2025 roku
w naszej szkole sobotniej odbyło się
wyjątkowe, pełne wzruszeń i radości
spotkanie świąteczne. Dzieci powitały
Mikołaja w otoczeniu uroczych
aniołków, a atmosfera wypełniła się
śmiechem, śpiewem i ciepłem, które
jednoczy Polonię na całym świecie.

Każde dziecko otrzymało
upominek, lecz najpiękniejszym
darem okazała się wspólna obecność,
żywe pielęgnowanie polskich tradycji
oraz więź, która łączy nas, Polaków,
poza ojczyzną. To był dzień,
który na długo pozostanie
w naszych sercach.

KONKURSY DLA POLONII

RUSZYŁA XVII EDYCJA MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU „BYĆ POLAKIEM”!

W Domu Polskim w Comblain-la-Tour w Belgii zainaugurowano kolejną edycję konkursu, który od lat łączy młodych Polaków z całego świata. W spotkaniu uczestniczyli jurorzy, nauczyciele i laureaci poprzednich edycji. Tegoroczne tematy prac zachęcają do odkrywania historii, rodzinnych wspomnień i refleksji nad tym, czym dziś jest polskość. **Konkurs jest skierowany do dzieci, młodzieży i nauczycieli szkół polonijnych.** Termin nadsyłania prac: **10.03.2026 roku.**

Tematy prac (6 kategorii) w XVII edycji Konkursu, pozostałe terminy oraz regulamin znajdują się na profilu FB i stronie konkursu. Zapraszamy!

KONKURS LITERACKI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY PT. „Z KOZIOŁKIEM MATOŁKIEM PRZESZ ŚWIAT – TROPIMY POLSKIE ŚLADY”

Polska Szkoła Breda/Roosendaal zaprasza do udziału w konkursie literackim **polonijne dzieci i młodzież w wieku 8–16 lat** (3 kategorie wiekowe). Zadanie: napisz historyjkę w języku polskim o przygodach Koziołka Matołka w innym kraju – najlepiej tam, gdzie mieszkasz. Poszukaj, czy w Twojej okolicy nie ma czegoś polskiego – sklep, restauracja, pomnik, polska szkoła, wydarzenie czy inny polski ślad – i włącz to do historii. Do bajki możesz również dołączyć własne ilustracje, które покаżą przygody Koziołka w nowym kraju.

Termin nadsyłania prac: **28.02.2026 roku.**

Szczegóły i regulamin na stronie:

<https://psbreda.nl/2025/11/10/konkurs-2/>

KONKURS DLA SZKÓŁ POLONIJNYCH I ORGANIZACJI POLONIJNYCH „RAZEM MOŻEMY WSZYSTKO! MOJE DZIAŁANIE NA RZECZ POLONII”

„Kumpel dla Polonii” i „Cogito dla Polonii” zapraszają do konkursu polskie szkoły poza granicami kraju i organizacje polonijne.

Opowiedzcie nam o swoim działaniu na rzecz Polonii, akcji na rzecz Polonii, którą zorganizowaliście albo w której braliście udział w 2025 roku. Napiszcie, jak ważne to było dla Was wydarzenie i dlaczego.

Czekamy na Wasze wypowiedzi, a także zdjęcia z wydarzeń (do 3000 znaków, 3–5 zdjęć) do 15 stycznia 2026 roku.

Zgłoszenie konkursowe należy przesłać na adres: redakcja@kumpel.com.pl lub cogito@cogito.com.pl (w temacie: „**RAZEM MOŻEMY WSZYSTKO! MOJE DZIAŁANIE NA RZECZ POLONII**”).

Spośród nadesłanych zgłoszeń wybierzemy najciekawsze, które nagrodzimy upominkami oraz publikacją na łamach e-magazynów „Kumpel dla Polonii” oraz „Cogito dla Polonii”.

Regulamin konkursu na stronie: bractwogutenberga.pl.

WALENTY WAŃKOWICZ

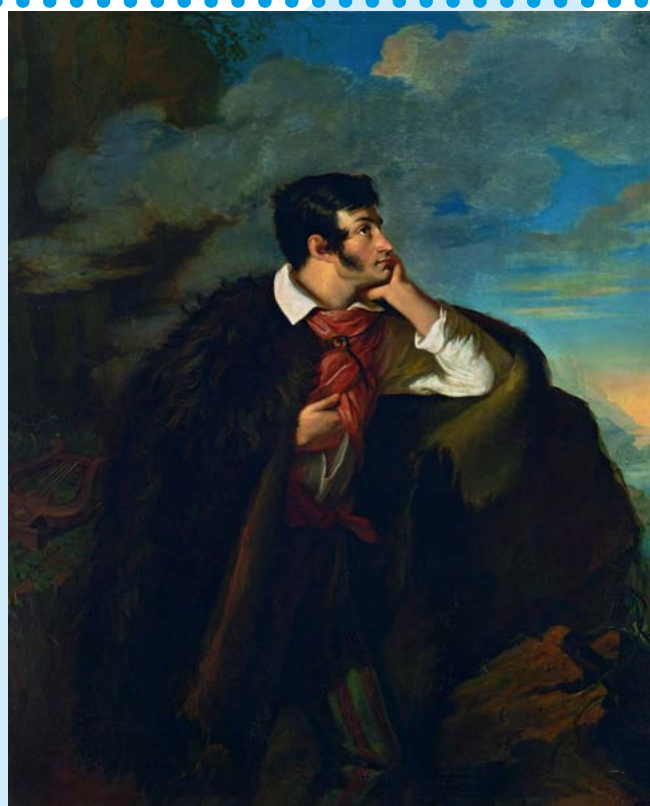
Żył w latach: 1799–1842

SŁYNNY PORTRECISTA

Ukończył szkoły malarskie, a za swoje dzieła otrzymał nawet kilka nagród. Malarz ten jest autorem najsłynniejszego wizerunku Adama Mickiewicza.

Walenty Wańkowicz, „Autoportret”

„Portret Adama Mickiewicza na Judahu skale”, Muzeum Narodowe w Warszawie

CZY WIESZ, ŻE...

Adam Mickiewicz to jeden z najwybitniejszych polskich poetów. To on napisał takie utwory, jak: „Przyjaciele”, „Pani Twardowska”, „Powrót taty”, a także „Pan Tadeusz” czy „Dziady”. A urodził się 24 grudnia (czyli w Wigilię) w 1798 roku.

„Portret Adama Mickiewicza na Judahu skale” to najbardziej znane dzieło Walentego Wańkowicza. Malując je, nawiązał do utworów portretowanego poety. Były to „Sonety krymskie”, w których

Zamyślona twarz poety została ukazana z profilu, czyli bokiem.

Mickiewicz opisywał swoją podróż po Krymie. Bohaterem tych utworów jest samotny wędrowiec, zamyślony, tęskniący za swoją ojczyzną, Polską, ale jednocześnie zachwycony pięknem krymskiej przyrody. I taki nastrój panuje też na obrazie. Mickiewicz stoi oparty o skałę, spogląda w dal. Jedną ręką podpira brodę, a drugą położył na sercu, bo bardzo tęskni za swoim krajem.